

Foreldreutvalget
for barnehager

ምድንዳን ኣብ መውዓል ሕጻናት

ወለድን መውዓል ሕጻናትን ብኣባር ኪዓዩ ዚኸእሉ ብኸመይ እዮም፡

ቁልዱን ዘጋጥሞም ምድንዳንን

አብ መውዓል ሕጻናት ምድንዳን ብአተፈላለዮ መገድታት እዩ ዚፍጸም፣ ገለ ኻብዚ ኸአ ቁልዱ ምስ ዓባይቲ ኸለዉ ኹነ በይኖም ከለዉ ምሽጋር ወይ ካብ ጻውቲ ምኽልካል የጠቓ ልል። ቁልዱ ኺድንደኑ ኸለዉ ካብ ጽቡቕ ምሕዝነት፣ ጻውቲ፣ ትምህርቲ ይርሕቁ እዮም።

ምሉእ ቁልዱ፣ አብ ኮሎ፣ ድንደና አብ መውዓል ሕጻናት ዘርእስቱ መጽናዕቲ (ሉንድ ምስ ካልኦት ብሓባር ብ2015 ዝገበርዎ መጽናዕቲ) ኸም ዚሕብሮ፣ ቁልዱን ሰራሕተኛታትን ወለድን አብ መውዓል ሕጻናት ምድንዳን ከም ዘሎ እዮም ዚአምኑ። ይኹን እምበር፣ ምድንዳን ከም ዘሎ ዝሰረቡ ካብ ወለዲ ንላዕሊ ሰራሕተኛታት እዮም። ቦቲ ኻልእ ሸነኽ ግና እቶም ወለዲ እቶም ሰራሕተኛታት ንዘጋጥም ድንደና ክዕዘቡን ደው ከብሉዎን ትጽቢት ይገብሩ እዮም።

እዚ ኸምዚ ኢሉ ኸሎ፣ ብማእከላይ ገምጋም ካብ ኣርባዕተ ሰራሕተኛ ታትን ወለድን እቲ ሓድ አብ መውዓል ሕጻናት ምድንዳን ከም ዘየለ ይዘረብ። እዚ ኸአ ምድንዳን ንኸይቅላዕ ወይ ደው ንኸይብል ከገብር ስለ ዝኸእል ዘተሓሳሱብ እዩ።

እቲ ናይ ምርምር ጸብጸብ ንድንደና ኸምዚ ዝሰዕብ ብምባል ይገልጹ፡-

"አብ መውዓል ሕጻናት ንቁልዱ ምድንዳን ዝብሃል፣ ዓባይቲ ኩኑ ቁልዱ ንኸልኦት ቁልዱ ከም ዝግለሉ ኸውይኑ ክስምዖም፣ ንሕብረተሰብ ኣገደስቲ ኸም ዝኸውኑ ኩይኑ ከም ዘይሰምዖም ብምግባርን ተሳትፎ ናይ ምግባር ኣጋጣሚ እም ብምኸላእን ዘርእይዎ ተግባር እዩ።"

እቲ ጸብጸብ ከም ዝሕብሮ፣ አብ መውዓል ሕጻናት ንዘለዉ ሕጻናት ጻውትን ዕርክነትን እቲ ልዕሊ ኸኩ ዘገድሶም ነገር እዩ። አብቲ ምስ ቁልዱ እተገብረ ቃለ-መጠይቓት ከአ ናይ ቁልዱ ምሕዝነትን ምስ ካልኦት ክሕወሱ ምኽ ኣሎምን ንድሕንነቶም ኣዝዩ ኣገዳሲ ከም ዝኸውነ ተፈሊጡ እዩ። ስለዚ፣ ዓባይቲ አብ ናይ ቁልዱ ጻውታት ምህላዎምን አብኡ ምስታፎምን ኣዝዩ ኣድላዩ ኢዩ። እዚ ኸአ ቁልዱ

ካብ ካልኦት ንኸይግለሉ ኣብ ምዕጋት ኮሎም ዓባይቲ ሓላፍነት ከምዘለዎም የጉልሑ።

እቲ መውዓል ሕጻናት፡ ሓደ ቈልዓ ጥዕና፡ ሓገዕ፡ ርእሰ ምትእምማን ክረከብ ኣብ ምሕጋዝ ከምኡውን ዓመጻን ምድንዳንን ኣብ ምውጋድ ኣበርክቶ ኸገብር ኣለዎ።

FUB ብዛዕባ ተመክሮ ናይቲ ዝድንደን ሰብ ከምኡውን ተመክሮን ስምዒታትን ቈልዑ ኣርዚንካ ዝርእ እንተ ኸወይኑ የሻቕሎ እዩ። ንድንደና ንምቅዋም ዚግበር ጻዕሪ ኣብ መዓልታዊ ህይወት ሕጻናት ዝስርሓሉ ፍረ ነገር ኪኸውን ኣለዎ።

ኣብ መውዓል ሕጻናት ነቲ ቈልዑ ዳሕራይ ዝረኽብዎ ትምህርትን ሞያን ዝኸውን መሰረት የንብር። ስለዚ፡ እቶም ቈልዑ ኣብ ሕጅን ኣብ መጻእን ህይወቶም ዝጠቐሞም ጽቡቕ ባህርያትን ምቅርራብን ምእንቲ ኸማዕብሉ ንድን ደና ምውጋድ ካብ ቀጻልዕቶም ኣትሒዝካ እዩ ኸጅመር ዘለዎ።

FUB ኣብቲ ኣንጻር ምድንዳን ዝግበር ጻዕሪ በዚ ዝስዕብ መገዲ እጃም ኣለዎ፡-

ሓለፍትን ሰራሕተኛታትን ወለድን መውዓል ሕጻናትን ድልዳላት ክኸውኑ ብምሕጋዝ ከምኡውን ፍልጠትን ትምህርትን ብምስፋሕ ኣበርክቶ ኸገብር እዩ።

አብ መንጎ ሕጻናት ምድንዳን ዝህሉ ብኸመይ እዩ።

ብዛዕባ ድሕንነት ሕጻናት ኣብ መውዓል ሕጻናት ኣተገብረ መጽናዕቲ ኸም ዝሕብር 12 ሚሊታዊት ዝኹኑ ቁልዑ ኣብ መዓልቲ ወይ ኣብ ሰሙን ብተደጋጋሚ እተፈላለዩ ዓይነት ናይ ድንደና ጸገማት የጋጥሞም እዩ። ገለ ኹብቲ ደንደንቲ ዝገብር ምም ነገራት እዚ ዝስዕብ እዩ፡-

- * ካብ ጸወታን ንጥፊታትን የገልልዎም
- * የላግጹሎም፣ መስሓቕ ይገብርዎም፣ ዝገድእ ዘረባ ይጻርፍዎም
- * ንብረቶም የዕንወሎምን ይሓብኡሎምን
- * ይሃርምዎም፣ ይደፍኡዎም፣ ከምኡውን ይጎትትዎም

"ንቁልዑ ብኣኹብሮት ምሓዝ ኪበሃል ከሎ ነቲ ቁልዑ ብኣ ረኣእያኦም ዜመሓላልፍዎ ፍልጠት ብምስማዕን ብምርዳእን ብምቕባልን ብምምሕልላ ፍን ነቲ ተመክሮኦም ኣርዚንካ ምርኣይ ማለት ምጂኑ ንኣምን ኢና።" (ሉንድ ምስ ካልኦት ብሓባር ብ2015 ዝገበርዎ መጽናዕቲ)

መውዓል ሕጻናትን ወለድን እንታይ ኪገብሩ ይኽእሉ።

መብዛሕትኡ ግዜ እቲ ምድንዳን ዝግበር ዓባይቲ ኣብ ዘየለውሉ ግዜ ስለ ዝኹኑ ብቐሊሉ ኺፍለጥ ኣይከኣልን እዩ። ስለዚ፡ እቶም ዓባይቲ እንታይ ይግበር ከም ዘሎ ምእንቲ ኸፈልጡ ናይ ሕጻናት ምሕዝትን ጸውትን ብቐረባ ክዕዘቡ ኣለዎም።

እቶም ዓባይቲ ንድንዳኒ ከለልዩ ክኸእሉ ኣለዎም፣ ዓመጽን ምግላልን ከጋጥም ከሎ ኸኣ ስጉምቲ ክወስዱ ኣለዎም። ምድንዳን ምስ ተራእዮ፡ እቶም ዓባይቲ ነቶም ደንደንቲ ግቡኣ ከም ዘይኩነ ክነግርዎምን ስጉምቲ ክወስዱን ኣለዎም።

እቲ እተደንደነ ሕጻን ከኣ ሽዑሽዑ ደገፍን ሓገዝን ኪረከብ ኣለዎ።

ዓባይቲ ነቶም ሕጻናት ብቻላትን ብግብርን ክሃስይዎም ይኽእሉ እዮም። ሰራሕተኛታትን ወለድን ንኣዲ ሕጻን "ምኒኑ" ኢሎም ብምጽዋዕ፡ ወይ ከኣ ንገሊኦም ቁልዑ ብዙሕ ኣቻልቦ ብምሃብ ንቁልዑ ክገልልሉን ኣድልዎ ክገብሩን ይኽእሉ እዮም። ከም ኣኹብሮትን

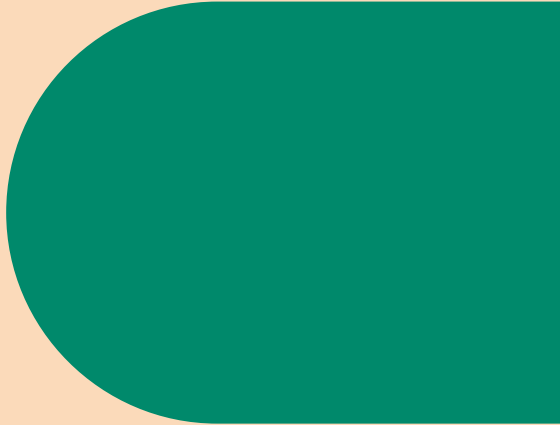
ጽቡቅ ከንክንን ገዛመሰለ መሰረታዊ ስርዓታት ነቲ ምስ ቁልዑ ዝግበር ርክብ ምእንቲ ኸጸልፎ እቶም ኣብቲ መውዓል ሕጻናት ዘለዉ ሰራሕተኛታት ብዛዕባ ቕጽልዎ ሓባራዊ ኣረ ኣእያ ክህልዎም ኣለዎም። ብዘይካዚ፡ እቶም ዓበይቲ ንገዛእ ርእሶም ከም ኣርኣያ ገይሮም ክርእይዎ ከምኡውን ምስ ሕጻናትን ምስ መሳርሕቶምን ምስ ወለድን ጽቡቅ ዝኹን ርክብ ክህልዎም ኣለዎ ።

እቶም ቁልዑ ንባዕሎም እውን ኣብ ንጉዳይቲኦም ጽቡቅ ሃዋሁ ኣብ ምፍጣር ክሕግዙ ይኸእሉ ኢዮም። እቶም ቁልዑ ጽቡቅ ማሕበረሰብ ኣብ ምፍጣር ተሳትፎ ምስ ዝህልዎም፡ እቶም ቁልዑ ምስ ዓበይቲ ብዛዕባ እቲ ኣብ መውዓል ሕጻናት ንጉዳይቲኦም ክተሓሓዙሉ ዝግባእ መገዲ ክዛራረቡ ይኸእሉ እዮም። ብዛዕባ ተሳትፎ ቕጽልዎ ኣብ ዓንቀጽ 3 ሕጊ መውዓል ሕጻናት ተዘርዚሩ ኣሎ። ቁልዑ ተሳትፎ ክገብሩ ዘለዎም መሰል፡- "ኣረኣ እያ ናይቲ ቕጽልዓ ምስ ዕድመኡን ብሰለቱን ብዝሰማማዕ ኣብ ግምት ክኣቱ ኣለዎ።"

"ቁልዑ ኣብቲ ምስ ካልኦት ቁልዑ ዝገብርዎ ጻውቲ፡ ናይ ገዛእ ርእሶም ተመክሮ ዋጋ ኸም ዘለዎ ንኸገልጹን ንኸስምዖምን ኣጋጣሚ ይረኽቡ፡ ነቶም ምሳታቶም ዘለዉ ብምክፋል ከኣ ምሕዝነትን ርክብን ይፈጥሩ።"

(Bae, 2005)

እቶም ሰራሕተኛታት መውዓል ሕጻናት፡ እቶም ቁልዑ ኣብ ናይ ጉጅለ ቕጽልዑ ብዛዕባ ዘሎ ስምምዕን ርክብን ምእንቲ ኸፈልጡ፡ ነቶም ቁልዑ ብውልቁ ኸዛራረቡዎም ይኸእሉ እዮም። ኣብ መውዓል ሕጻናት ኣብ መንጎ ቕጽልዑ ኣኹብሮትን ተጻዋርነትን ከም ዝህሉ

ንምግባር ብሚላ ጻዕሪ ኸግበር ኣለዎ።

ኣብ መውዓል ሕጻናት ባህርይ ንምዕራይ ዝግበር ጻዕርታት፡ ነቶም ቈልዑ ኣብ መውዓል ሕጻናት ኣብ ዝህልዎም ጸንሒት ኩነ ኣብ ናይ ዳሕራይ ህይወቶም ምድንዳንን ኣድልዎን ከወግዱ ክሕግዎም ይኸእል እዩ። ኣብ መንጎ ቈልዑ ዕርክነት ክህሉ ምሕጋዝ እውን ምድንዳን ንምክልኻል ዜኸእል ኣገዳሲ ኸኾነታት እዩ። ወለድን ሰራሕተኛታትን ኣብ መንጎ ውሉዳት ዕርክነት ኣብ ምፍጣርን ኣብ ምድንፋዕን ዓብዪ ግደ ኣለዎም።

እቶም ዓቢይቲ ኸምዚ ዝስዕብ ክገብሩ ኣለዎም፡-

- * ምድንዳን እንተልዩ ምእንቲ ኸዕዘቡ ምስቶም ቈልዑ ክኹኑ ኣለዎም
- * ንጡፋትን ውዕወዓትን ተሳተፍን ክኹኑ ኣለዎም
- * ንኸርእዩን ንኸሰምዑን ብቐረባ ክኹኑ ኣለዎም
- * ሓልዮት ከርእዩ ኣለዎም

ኣብ መንጎ ወለድን መውዓል ሕጻናትን ዝግበር ምትሕብባር

ወለዲ ነቲ ኣብ መውዓል ሕጻናት ክህሉ ዝኸለል ምድንዳን ኣብ ምክልኻልን ምቅላዕን ደው ኣብ ምባልን ዕዮ ኸካፈሉ ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ። ብዘይካዚ፡ ወለዲ ንውሉዳቶም ኪድን ድኑ ኸለዉ እንተ ኣስተብሂሎም ነቲ መውዓል ሕጻናት ኪሕብሩ ኣለዎም። ወለድን ሰራሕተኛታትን ንድንደና ደው ንምባል ኪዘራረቡን ብሓባር ኪዓዩን ኣገዳሲ እዩ። እዚ ንምክልኻል፡ ንምቅላዕ፡ ደው ንምባል ዘኸለል መደብ ድማ ኪግበር ኣለዎ።

ወለዲ ንውሕስነትን ድሕንነትን ውሉዶም ኣብ ርእሲ ምክትታሎም ንደቂ ኻልኣት እውን ክሓልዩሎምን ኣብ ንጥፊታት ደቆም ክሓውስዎምን ኣዝዩ ኣገዳሲ እዩ።

እዚ ድማ፡ ነቶም ኣብ መውዓል ሕጻናት ዘለዉ ኻልኣት ቁልዑ ሰላምታ ብምሃብ፡ ብምዕላል፡ ንኻልኣት ቁልዑ ናብ ዝኸኸብ ብምዕዳምን እዩ። ወለዲ ብዛዕባ እቲ መውዓል ሕጻናት፡ ብዛዕባ ሰራሕተኛታት ክምኡውን ብዛዕባ ካልኣት ቁልዑን ስድራቤቶምን ኣወንታዊ ነገራት ብምዝራብ ኣብ መውዓል ሕጻናት ጽቡቕ ሃዋህው ክም ዝህሉ ንምግባር ኣበርክቶ ኸገብሩ ይኸእሉ ኢዮም።

Foreldreutvalget
for barnehager

ምድንዳን ኣብ መውጻል ሕጻናት

ናይ መውጻል ሕጻናት ኮሚቴ ወለዲ

© 2021

foreldreutvalgene.no

post@fubhg.no

ቴሌ:- 477 99 200

